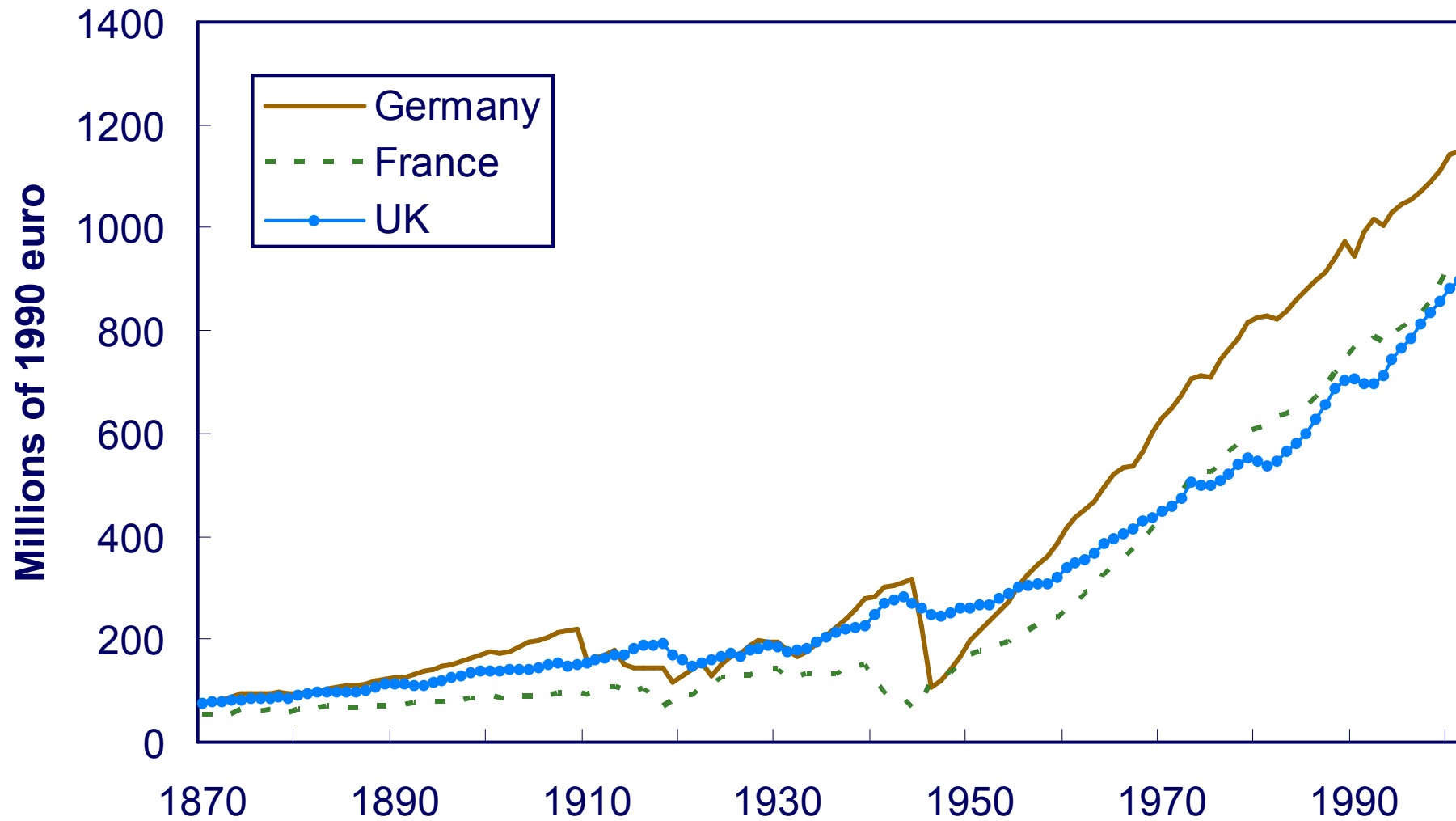

2. Růst a cykly

GDP per capita*, 1500-2001

	1500	1820	1950	2001
Western Europe	771	1,204	4,579	19,256
China	600	600	439	3,583

*In 1990 international Geary-Khamis dollars

Gross domestic product in three countries

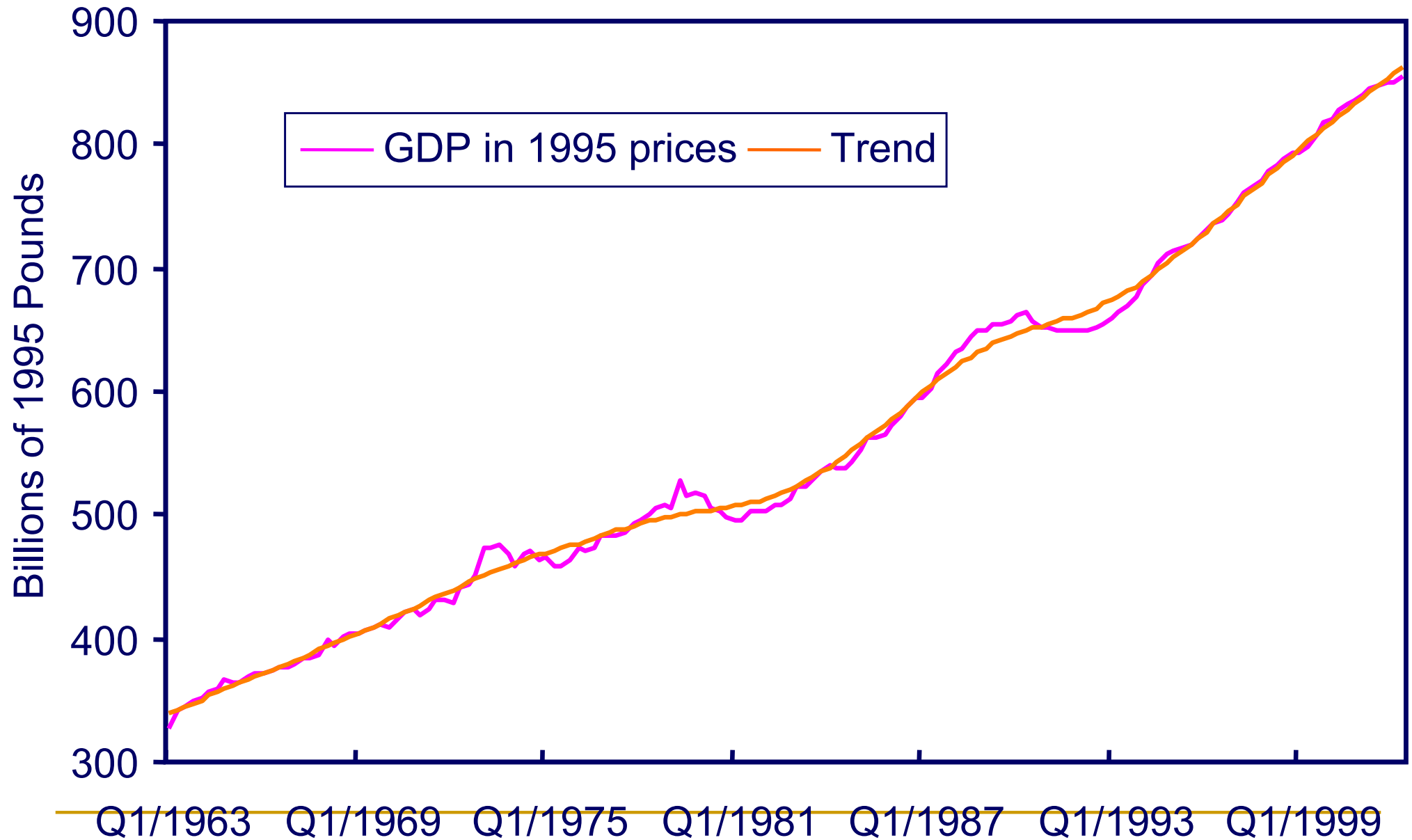

DYNAMIKA HDP

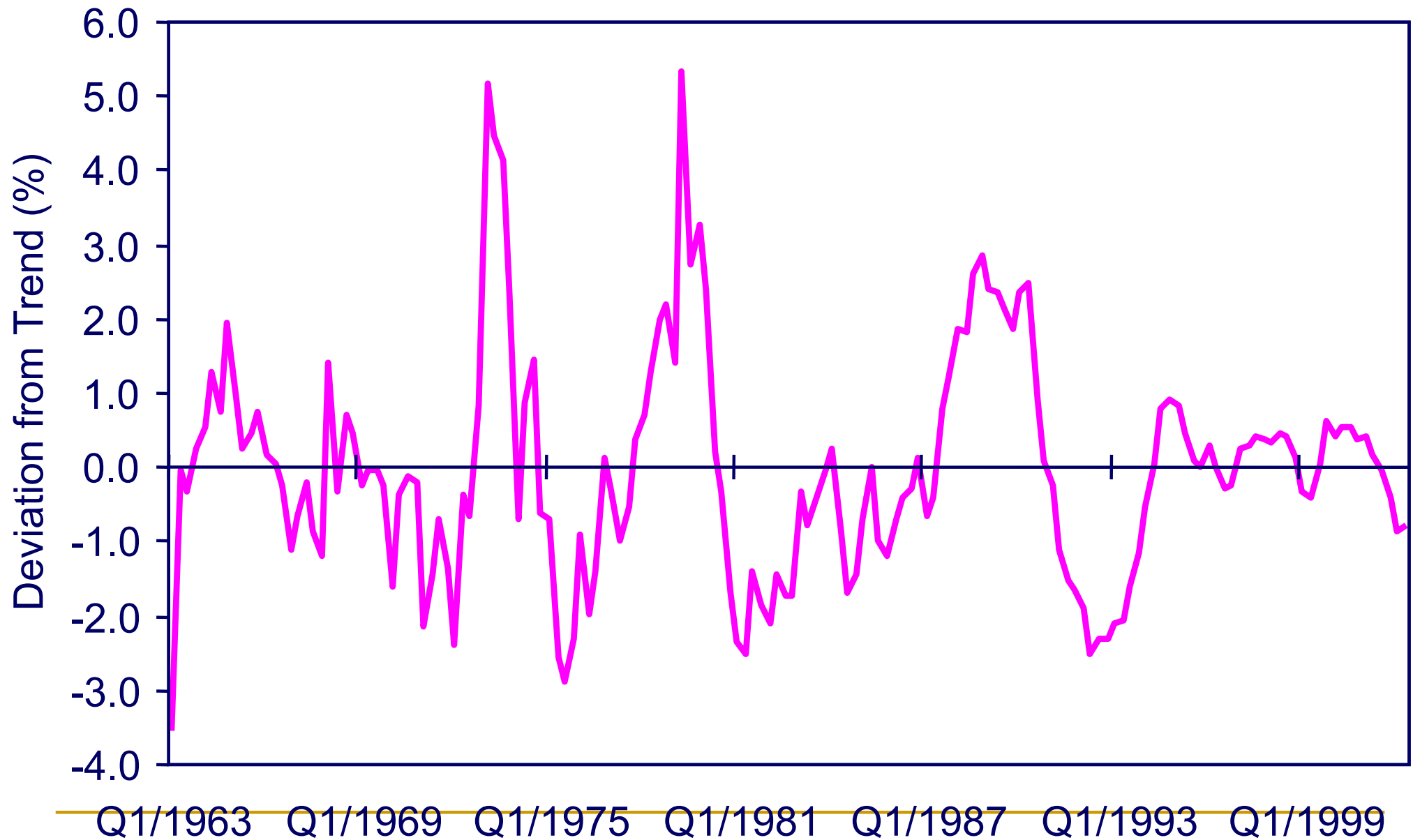
Při sledování vývoje reálného HDP v čase jsou zřejmé dvě jeho základní charakteristiky: **dlouhodobý rostoucí trend a krátkodobé fluktuace** (vzestupy a poklesy).

Tyto dvě charakteristiky makroekonomické výkonnosti odlišujeme jako hospodářský růst a hospodářský cyklus. V dlouhém období HDP ve většině zemí soustavně roste.

Actual and trend GDP, UK, 1963-2002

Real GDP in the UK, deviation from trend (%)

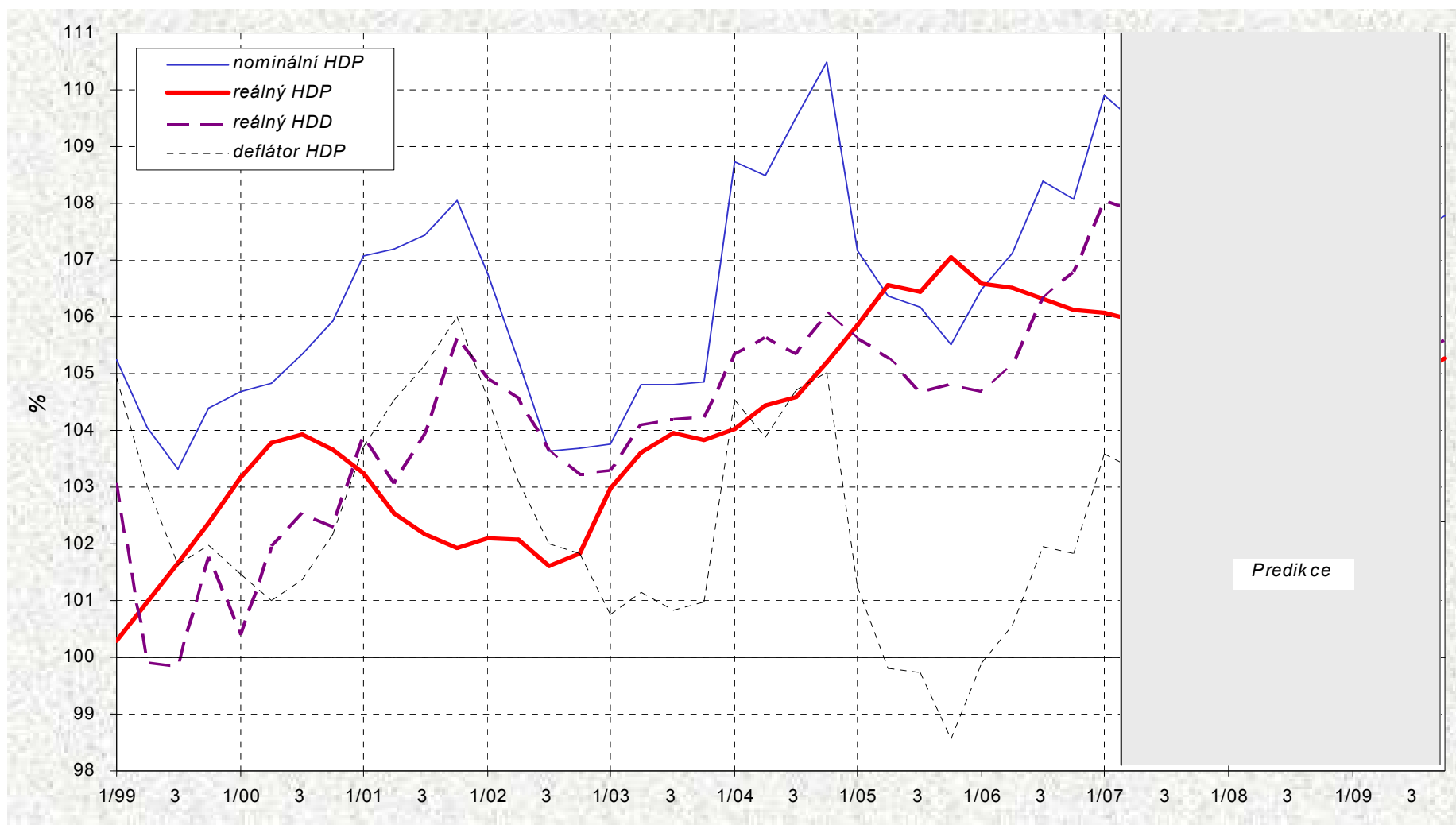
RUST v SR a LR

Při pohledu na vývoj HDP v dlouhém období se krátkodobé fluktuace ekonomické výkonnosti zdají zanedbatelné. Ovlivňují však významně každodenní rozhodování ekonomických subjektů (spotřebitelů, pracovníků, firem) a nositelů hospodářské politiky (vlády, centrální banky).

Ekonomický růst v krátkém období = hospodářský cyklus;
interakce AS, AD; stabilizační politika, souvislost s nezaměstnaností

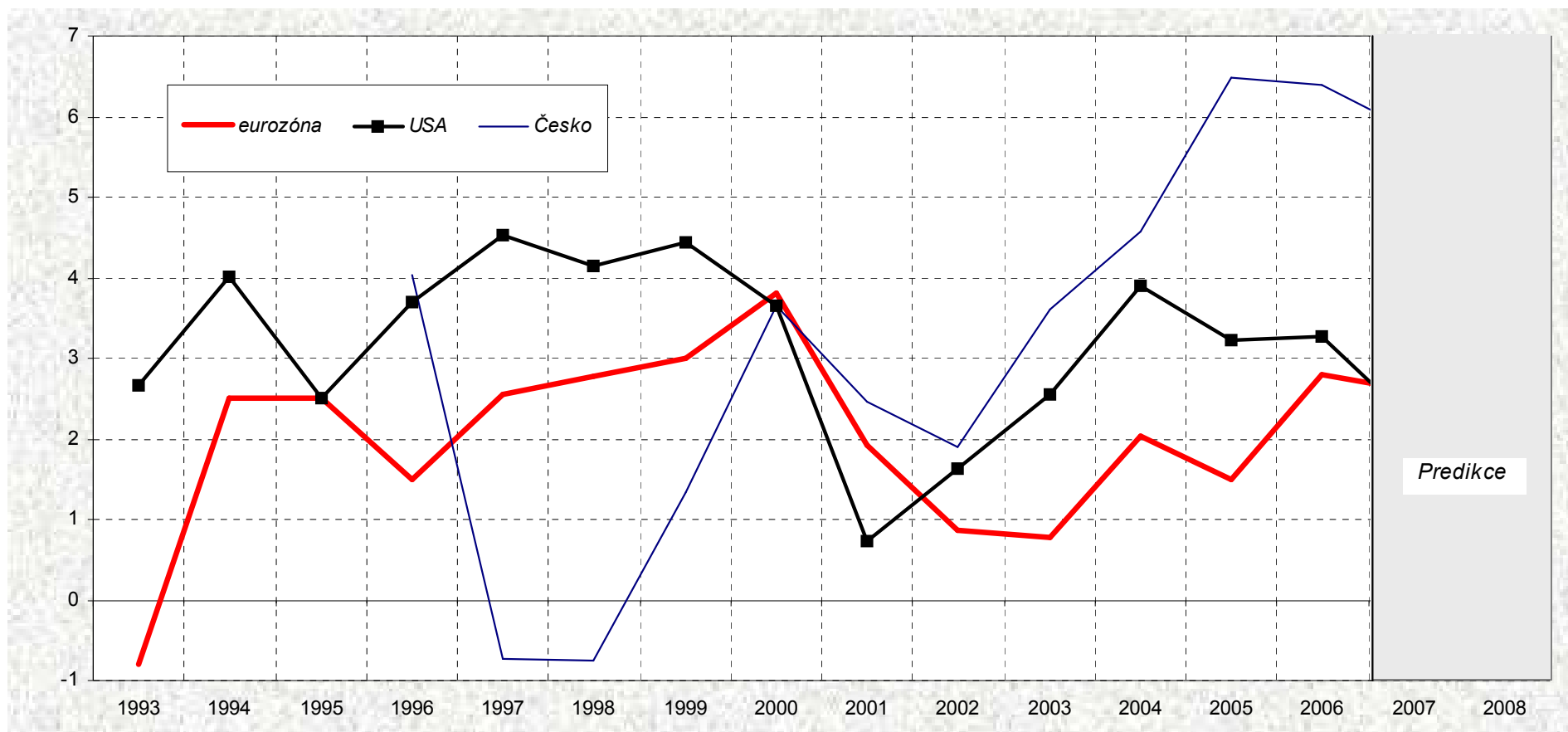
Ekonomický růst v dlouhém období = potenciální produkt,
nabídková strana ekonomiky, investice, průměrná dlouhodobá tempa růstu

Graf 1.1: Hrubý domácí produkt a reálný hrubý domácí důchod meziroční indexy růstu,

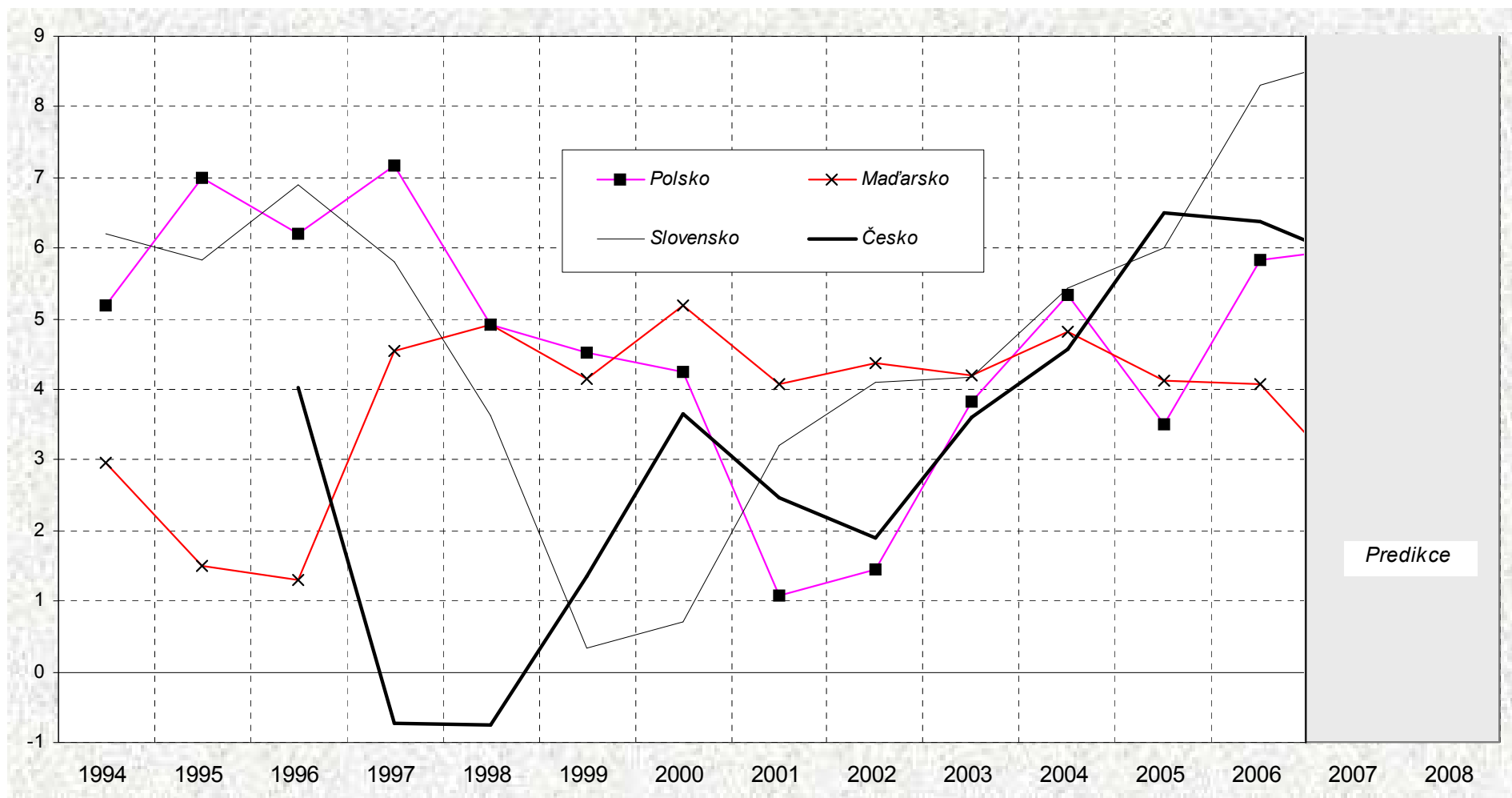

Graf 9.1: Hrubý domácí produkt

růst proti předchozímu roku v %, sezónně očištěná data

Graf 9.2: Hrubý domácí produkt – vybrané tranzitivní země
růst proti předchozímu roku - v %, sezónně očištěná data

Skutečný a potenciální produkt

Rozdíl mezi dlouhodobým hospodářským růstem a hospodářským cyklem vyjadřuje odlišení mezi potenciálním a skutečným produktem.

Potenciální produkt je taková úroveň výstupu, které ekonomika dosahuje při dané úrovni technologií a při plném využití dostupných zdrojů. V dlouhém období úroveň HDP sleduje dráhu trendu, tedy růstu potenciálního produktu.

Skutečný produkt kolem tohoto trendu fluktuuje, tedy sleduje průběh hospodářského cyklu. Pokud by zdroje (kapacity) v ekonomice byly vždy plně využity, růst skutečného HDP by se rovnal růstu potenciálního produktu.

Mezera GDP a Okunův zákon

Mezera GNP = potenciální GDP – skutečný GDP;
identifikuje cyklickou pozici ekonomiky

Okunův zákon = klesne li skutečný GDP vůči
potenciálnímu, zvýši se míra nezaměstnanosti
(2,25%/1%)

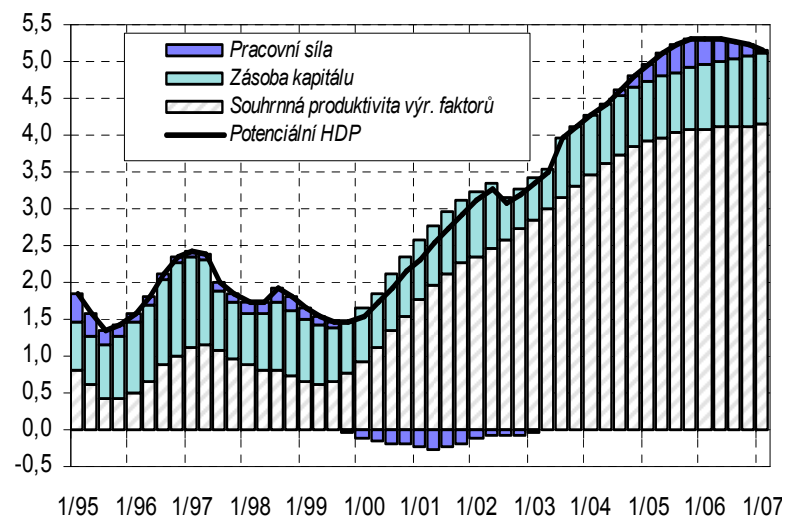
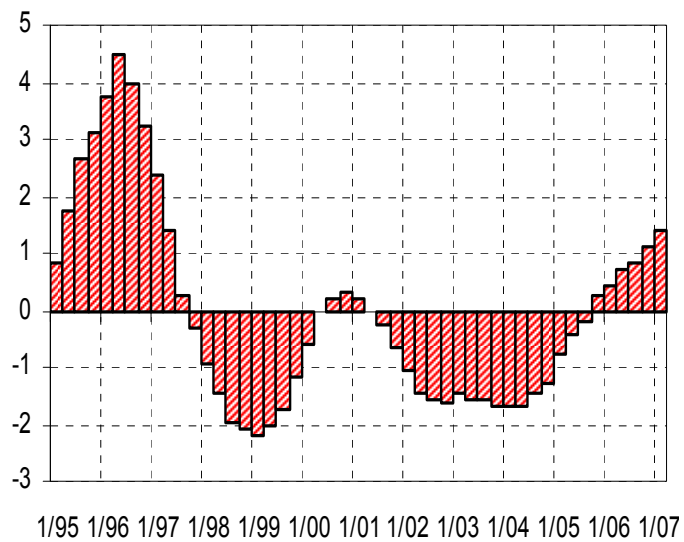
V dlouhém období se proto analýza vývoje HDP
soustřeďuje na determinanty agregátní nabídky,
v krátkém období na determinanty agregátní
poptávky.

Koncept PP –MF ČR

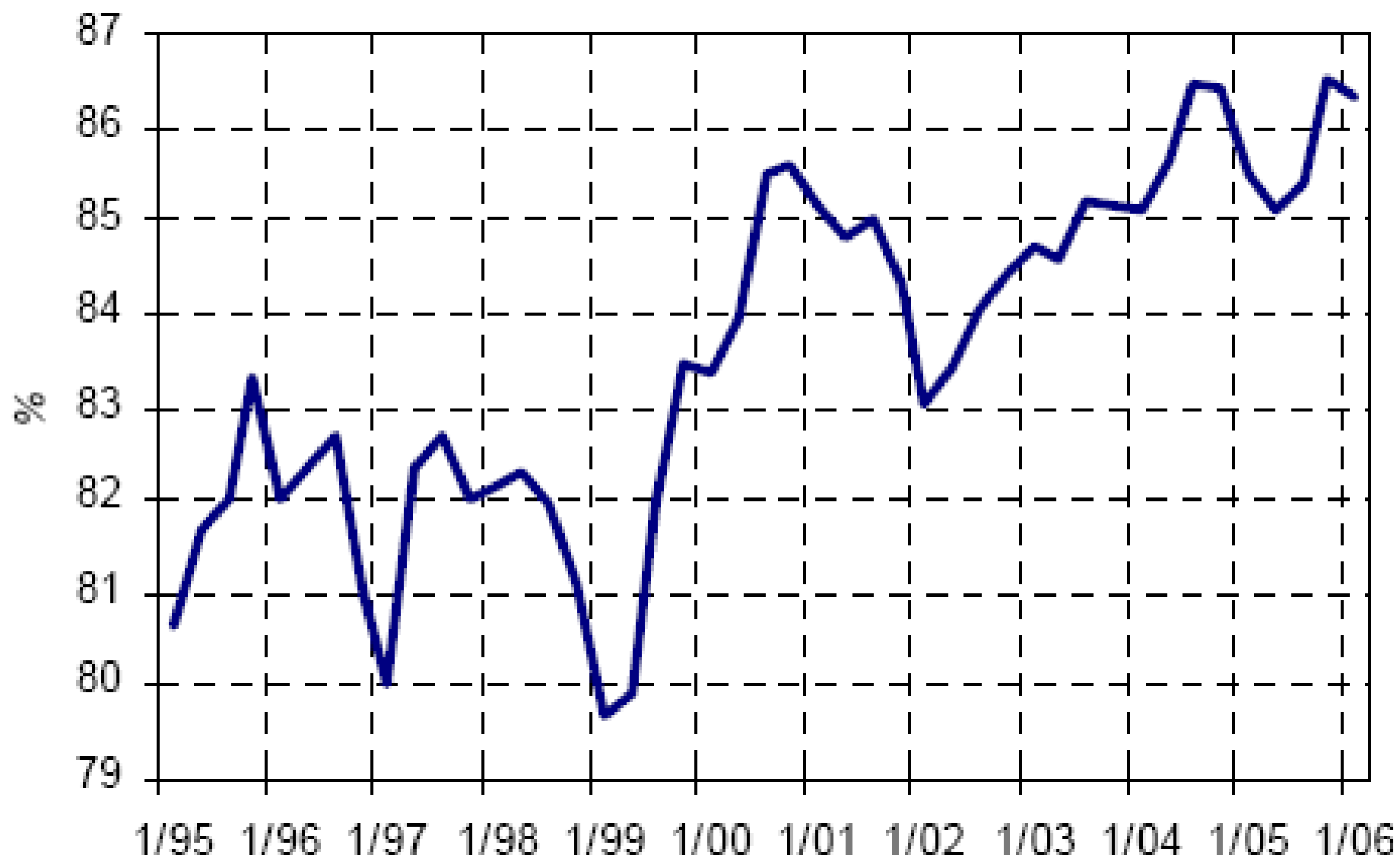
„Koncept potenciálního produktu a produkční mezery je používán pro analýzu ekonomického vývoje a pro výpočty strukturální bilance veřejných rozpočtů. Potenciální produkt, specifikovaný na základě výpočtu Cobb-Douglasovy produkční funkce, udává úroveň HDP při průměrném využití výrobních faktorů. Růst potenciálního produktu popisuje možnosti udržitelného růstu ekonomiky bez vzniku nerovnováh. Lze jej rozložit na příspěvky pracovní síly, zásoby kapitálu a souhrnné produktivity výrobních faktorů. Produkční mezera identifikuje pozici ekonomiky v cyklu a vyjadřuje vztah mezi HDP a potenciálním produktem.“

Graf B.1: Produkční mezera

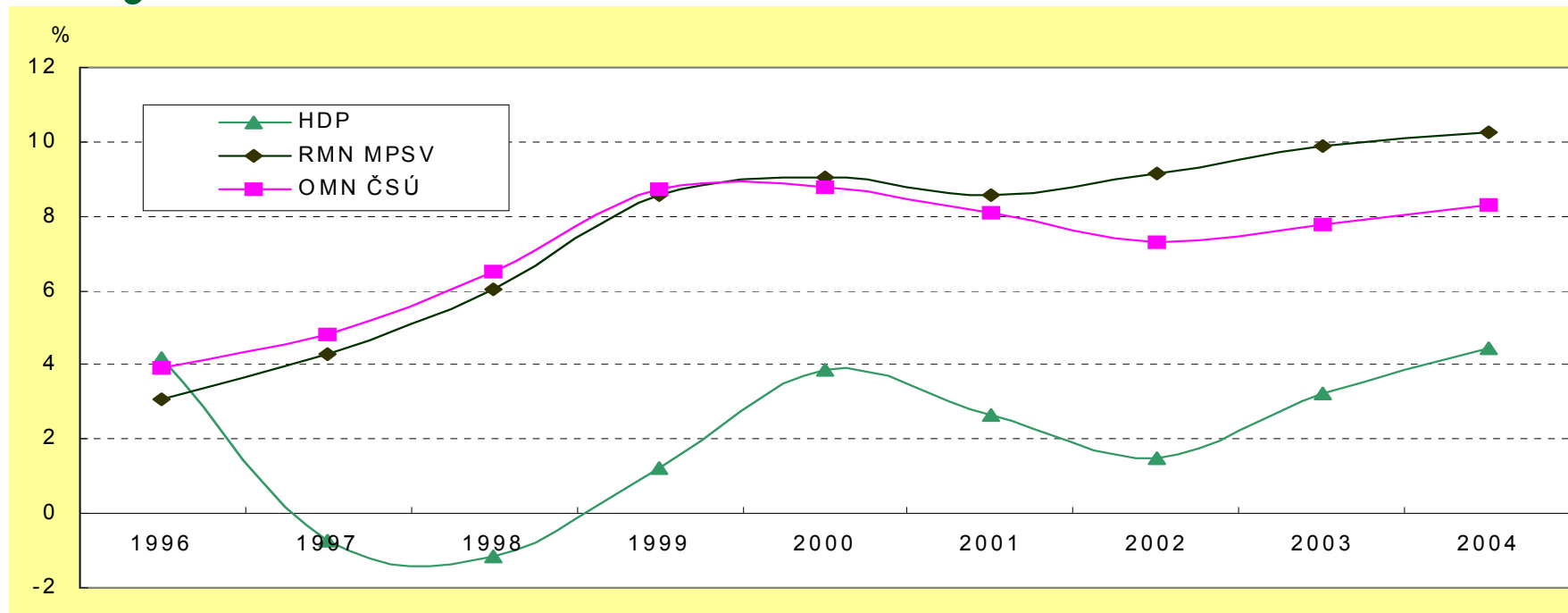
Graf B.2: Tempo růstu potenciálního produktu

Graf B.3: Využití kapacit v průmyslu

Srovnání vývoje míry růstu HDP a míry nezaměstnanosti v ČR

- Pozn.: HPD – hrubý domácí produkt, RMN MPSV – registrovaná míra nezaměstnanosti podle MPSV,
- OMN ČSÚ – obecná míra nezaměstnanosti podle ČSÚ.
- Pramen: ČSÚ podle dat ČSÚ a MPSV, dostupné z <http://www.czso.cz>.

Determinanty dlouhodobého růstu

Jaké jsou determinanty změny agregátní nabídky (potenciálního produktu) tedy hospodářského růstu v dlouhém období? Zdrojem hospodářského růstu je jednak zvýšení množství vstupů (tedy kapitálu a práce) a jednak efektivnější využití vstupů stávajících (tedy růst souhrnné produktivity faktorů), například díky technologickému pokroku (inovacím), vyšší vzdělanosti pracovní síly (kvalitě lidského potenciálu). Průvodním jevem dlouhodobého ekonomického růstu jsou strukturální změny.

MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ

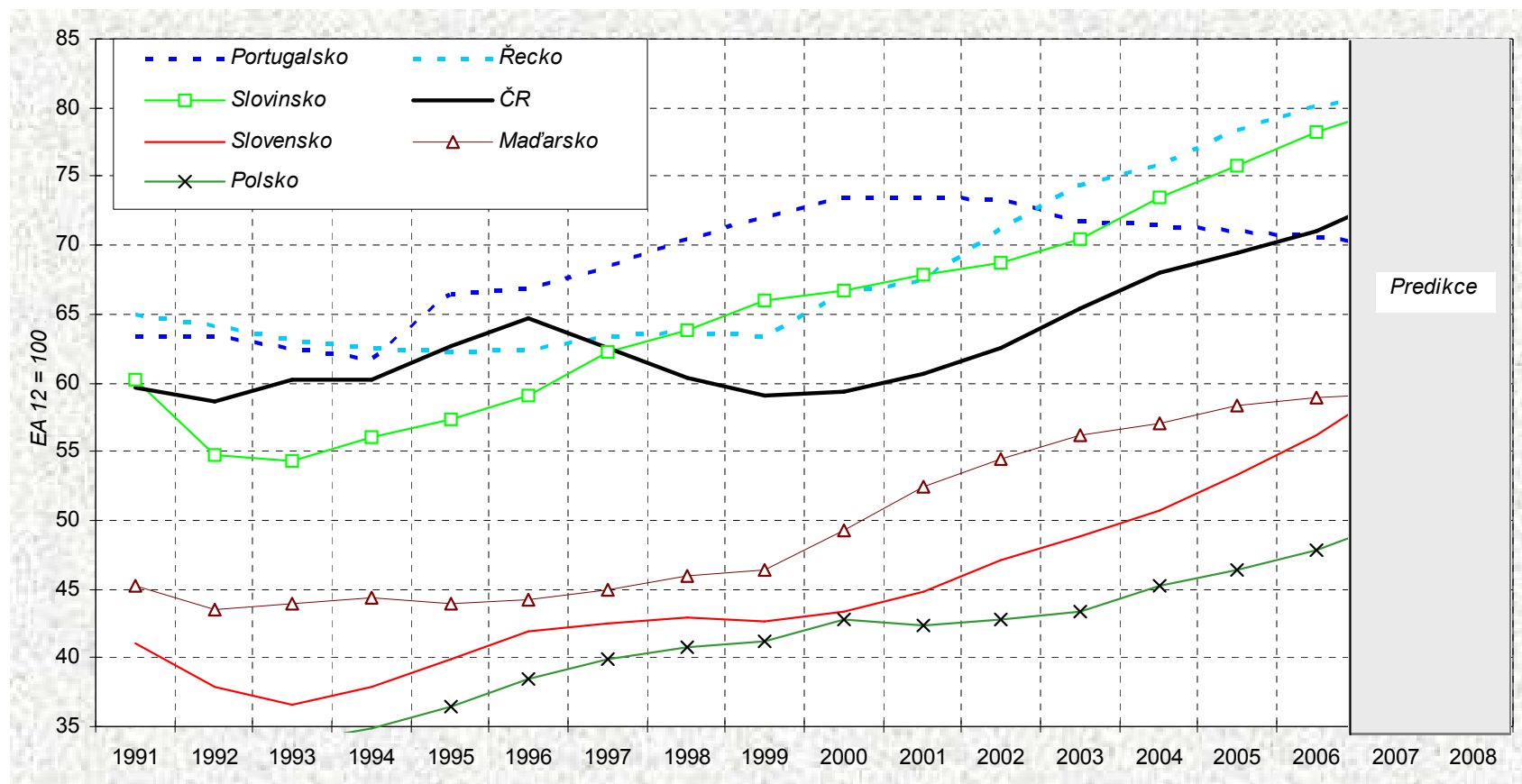
Ukazatel produktu na 1 obyvatele vyjadřuje vývoj ekonomické úrovně v dané zemi. Jeho vypovídací schopnost však může být velmi omezena v důsledku nerovnoměrného rozdělení důchodů. Proto je třeba sledovat též tempo růstu reálných mezd a jiné ukazatele.

Mezinárodní srovnání vyžadují převedení HDP na společnou jednotku. Nejjednodušší způsob je pomocí přepočtu oficiálním měnovým kurzem. Parita kupní síly jsou kurzy, které vyjadřují kupní sílu měn tím, že odstraňují odlišnosti cenových úrovní mezi zeměmi.

OECD

	At 2000 prices and 2000 exchange rates Aux prix et taux de change de 2000					Volume	at current prices and exchange rates aux prix et taux de change courants				
	2000	2003	2004	2005	2006	$\frac{2006}{2005}$	2003	2004	2005	2006	
	Billions of dollars - Milliards de dollars					ann. % % ann.	Billions of dollars - Milliards de dollars				
Canada	724.9	773.4	798.9	822.4	845.1 *	2.8	866.1	992.1	1131.8	1271.6 *	Canada
Mexico	580.8	593.2	617.9	636.2 *	666.5 *	4.8	638.8	683.1	768.0 *	840.3 *	Mexique
United States	9764.8	10249.8	10651.7	10995.8	11360.7 *	3.3	10908.0	11657.3	12397.9	13185.0 *	États-Unis
Australia	399.6	445.1	457.0	469.8	481.4 *	2.5	545.0	659.4	737.7	782.4 *	Australie
Japan	4667.5	4754.6	4885.1	4978.3	5086.7 *	2.2	4229.1	4605.9	4549.2	4365.6 *	Japon
Korea	511.7	585.9	613.6	639.4	671.3	5.0	608.1	680.5	791.4	888.0	Corée
New Zealand	52.7	59.0	61.2	62.4	63.6 *	1.9	80.7	98.4	109.8	105.5 *	Nouvelle-Zélande
Austria	193.8	199.3	204.1	208.3	214.8	3.1	255.3	292.8	304.8	322.0	Autriche
Belgium	231.9	239.6	246.7	249.4	257.3	3.2	310.0	359.5	371.3	394.0	Belgique
Czech Republic	56.7	61.3	63.9	67.8	72.1 *	6.4	91.4	108.2	124.0	141.4 *	Rép. Tchèque

Graf 10.1: Úroveň HDP na obyvatele při přepočtu pomocí běžné parity kupní síly

Graf 10.2: Úroveň HDP na obyvatele při přepočtu pomocí běžného směnného kurzu

